

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Стилиян Стоянов**,

член на научно жури за защита на дисертация за придобиване на ОНС

„доктор“ от **Илияна Николаева Иванова**

в област на висшето образование 2. Хуманитарни науки,

професионално направление 2.1. Филология

(Теория и история на литературата)

Илияна Николаева Иванова е редовен докторант към Катедрата по литература на Югозападния университет в периода от февруари, 2013 до февруари 2017 г. (след одобрено удължаване на срока на докторантурата с една година). В този период тя е участвала в 7 научни конференции, две от които международни, и има 6 публикации в научни издания, едно от които е в чужбина. В тях е отразена съществена част от дисертационното изследване. В периода на докторантурата си Илияна Иванова бе в екипа на проекта „Докторантски филологически център“ (докторантско училище при Филологическия факултет, създадено по проект към оперативна програма РЧРС), в уъркшоп на докторантите, представи и своята научна теза пред колеги докторанти от цяла България. В периода на докторантурата Илияна Иванова води семинарни занятия по история на българската литература и по теория на литературата. През същото това време тя взе активно участие като редактор в работата по създаване и издаване на книгата „Неразчетеният Биньо Иванов“. В процеса на работата по книгата тя се запозна както с цялото творчество на Биньо Иванов, така и с множество спомени и критически текстове за него и за неговата поезия. Важно е да се отбележи, че благодарение на семейството на Биньо Иванов, на Методи Панайотов и на проф. Михаил Неделчев Илияна Иванова получи достъп до архива на поета.

Работата над архива беше важна част както от работата ѝ върху книгата за Биньо Иванов, така и по отношение на уплътняване на тезите в дисертацията. Важно е да се напомни също, че през целия период на работа Илияна Иванова бе в тесен контакт със семейството на Биньо Иванов и особено с жена му Мария. Искам да подчертая, че компонентът „биографични“ в заглавието на дисертацията има съвсем реални измерения и мисля, че като цяло Илияна Иванова успя да го използва, ако не максимално, то достатъчно добре.

Дисертационната работа „Поезията на Биньо Иванов. Биографични и социокултурни контексти“ е с общ обем от 207 страници, съдържа: увод, три глави, заключение, приложения и библиография от 176 библиографски единици. Още в увода Илияна Иванова заявява, че цялостно изследване за поезията на Биньо Иванов няма. Нейната амбиция е да използва биографичните и социокултурни контексти за център, около който да систематизира наблюденията си около поезията (в по-широк план – върху творчеството) на Биньо Иванов.

Първата глава на дисертацията се занимава с критическата рецепция на поезията на Биньо Иванов – от излизането на първата му стихосбирка до наши дни. Стремешът е бил максимално пълно да се каталогизира писаното за Биньо и мисля, че като цяло той е реализиран. Илияна Иванова има предимството да не е съвременник на литературните дебати и съпровождащите ги емоции, породени от излизането на стихосбирките. Това ѝ дава възможност да предложи един сравнително безпристрастен поглед към писаното. Интересна се оказва и поколенческата разлика – как един млад литературен изследовател коментира предизвикалата толкова емоции поезия на Биньо Иванов.

Заглавието на втората глава на дисертацията практически съвпада със заглавието ѝ – изследване на биографичните и социокултурните контексти в поезията на Биньо Иванов. Искам да отбележа, че намирането на обединителните ядра в тази глава – родината, майката, бащата, природата, фабриката – стана с минимална моя помощ в качеството ми на научен ръководител. Илияна Иванова сама се ориентира и избра около кои феномени да центрира наблюденията си. Във втората глава по мое мнение добре се показва връзката между биографията и поезията, със сигурност благодарение и на това, че и Илияна често гостуваше както в „родната фабрика за хартия“, така и в дома на Мария Иванова, и в музея на Методи Панайотов. Не би могло еднозначно да се твърди, че без тези именно биографични контексти поезията на Биньо Иванов би останала неразбрана, но мисля, че точно такъв тип прочит несъмнено дава плътност и достоверност на интерпретациите. Преминавайки в условно наклонение, искам да отбележа, че от биографичните контексти биха могли да се извлекат повече данни, но си давам сметка, че това би важало за всяка една интерпретация. Бих искал да открия третата част на втора глава – „Гостуване в моята родна фабрика за хартия“ - като несъмнен център на главата и като демонстрация на възможностите на Илияна Иванова да извлече от конкретен текст поредица от смислови пластове.

Третата глава на дисертацията е посветена на архива на Биньо Иванов. Трудностите при работа с този архив са две: невъзможният почерк на Биньо Иванов и опасността просто да се загубиш сред множеството ръкописни и печатни листове. С почерка тя не се е справила (направила уговорката, че ще коментира основно печатаните страници). От архива обаче тя е извлякла максималното за темата на дисертацията, като е избрала да разгледа пиесата „Уличен

празник“ и вариантите на стихотворението „Утрин и после“. Те, наред с листовете, на които Биньо Иванов е подреждал съдържанието на първата си стихосбирка, ѝ позволяват да предлага хипотези за процесите, съпътствали издаването ѝ. Интересен ми се струва и съпоставителният анализ на вариантите на стихотворението.

Приложението съдържа част от най-интересните единици от архива на Биньо Иванов, които са и обект на интерпретация в третата глава. Мисля, че публикуването на тези приложения би подпомогнало съществено бъдещите изследователи на творчеството на Биньо Иванов. Всъщност същото може да се каже и по отношение на публикуването на цялата дисертация.

Авторефератът предава духа и идеите на дисертацията. Приносните моменти са посочени коректно и конкретно.

Дисертацията страда от известни слабости, които, струва ми се, са характерни за по-голямата част от хората, които защитават своите докторати в обичайните за това занимание години: след като са завършили своето обучение в университетите и преди да са преминали в четвъртото десетилетие от своя живот: прекалено общи твърдения, изпускане на някои от нюансите в социокултурната картина. По мое мнение в дисертацията на Илияна Иванова тези слабости са в рамките на допустимото.

Заклучение: Дисертационният труд на Илияна Иванова „Поезията на Биньо Иванов. Биографични и социокултурни контексти“ е първото цялостно изследване върху творчеството на Биньо Иванов. То демонстрира зрялост и умение за анализ, способност за ориентация в социокултурната картина, способност да се каталогизират литературнокритически и литературноисторически текстове както и архиви в структурата на собственото изследване.

В този смисъл, отчитайки приносите на дисертационния труд, както и цялостната ѝ научна дейност, предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват за **присъждане на Илияна Николаева Иванова** образователната и научна степен „доктор” по професионално направление **2.1. Филология** (Теория и история на литературата).

3. ноември 2016 г.,
Благоевград

Член на журито:
(доц. д-р Силиян Стоянов)